

AMIGOE DI CURAÇÃO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.

Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10,— Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAU VAN DIT BLAD

PLEIN CONCORDIA N°. 129, PIETERMAAL.

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.

Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagar padilanti.

Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.

Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 2 Januari 1903.

Nieuwjaar.

Een woelig tijdperk ligt achter ons. Daar is veel geschied in het afgelopen jaar; het was een jaar van grote schommelingen, hevige beroering, onstuimige gisting. Helaas de GERECHTIGHEID mocht nog niet zegepralen; brutaal geweld van een volgzame meerderheid, domme overmacht van geld, kruit en kanonnen beheerschte de wereld. De GERECHTIGHEID moest angstig schuilen en zich verbergen en durfde niet dan zwakjes klagen met droeve stem.

De engel des vredes, vurig verwacht, kwam eindelijk, — neen, werd ruw onlaag getrokken en neergesmaakt met gebroken palm en geknakte vleugelen op het graf van een heldenvolk.

De religieuzen, zoo lang onrechtvaardig vervolgd, werden meedogenloos verjaagd, uit scholen, kerken en kloosters hun rechtmatige eigendom gebazen, als misdadigers gedwongen hun vaderland te verlaten, omdat zij Frankrijk liefhadden en zich wilden opofferen voor hun arme, onwetende, lijdende medeburgers.

Voor overwonnen Ieren en Polen, voor Finnen, Roemeniërs, Armeniërs en Philippijnen bestond de gerechtigheid niet. Hun privileges bestaan in lijden, klagen zelfs mogen zij niet.

Als een stalen reus, als een muur van graniet stond het te veel eischend kapitaal tegenover de arbeidende klasse, aan terugluwen konden de arbeiders niet denken, wijken ging evenmin, reeds dreigden zij te stikken en verpletterd te worden. Stakingen werden algemeen, oproeren volgden, de getergde woede sloeg over in razernij, sommigen belaagden zelfs het leven van ministers en vorsten.

Feuilleton.

UIT KRUGER'S GEDENKSCHRIFTEN.

IV.

Dienzelfden nacht kwam de ex-president Pretorius in het kamp van onze tegenpartij en zond terstond eene boodschap aan Kruger, waarin hij hem verzocht om eenesamenkomst tot vreedzame bespreking. Wyl Kruger hetzelfde voornemen gehad had, stemde hij gaarne daarin toe.

Nu werden van beide zijden afgevaardigden tot die samenspreking gekozen; van den kant der regeering Kruger, Grobler en Prinsloo, en van den kant der tegenpartij de ex-president Pretorius, Meintjes en Fourie.

Zoodra men bijeen was, deed Kruger nogmaals, evenals reeds bij vorige besprekingen, het voorstel, dat de gekozen regeering, volgens de grondwet van het land, door den Volksraad eerst als wettig moest erkend worden. Na verscheidene dagen onderhandeld te hebben, werd men het eens over de volgende punten:

1e. De regeering behoeft de erkenning door den Volksraad;

2e. Er moet eene nieuwe presidentskiezing worden uitgeschreven;

Ook de natuur was vol beroering. De aarde beefde en schokte, rivieren traden buiten haar oevers, de zee verhief zich, bergen barstten open en wierpen steenen, gloeiende lava, asch en vuur over dorpen en steden, duizenden menschen begraving onder het vlamnende puin.

Helaas, wij zelf hier in onze kleine kolonie, wij hebben niet slechts met anderen geleden en hun pijn gevoeld, ook ons eigen hart heeft gebloed en diepe wonden ontvangen.

Wij waren zoo vol hope voor ons dierbaar vorstenhuis, toen plotseling het bericht, dat onze geliefde Koningin, het vorig jaar nauwelijks aan den dood ontrukkt, opnieuw op haar lijdenssponde lag en haar blijde verwachting, de toekomst van haar huis en haar troon, zag vernietigd. Ook onze geëerbiedigde Landvoogd heeft door zijn gevaarlijke ziekte, een oogenblik ons hart met angsten vervuld. Eindelijk, kwam de wreede dood ons een minister ontrukken, die een warm hart droeg voor de West-Indische Koloniën en veel, zeer veel deed verwachten.

Door het eenzijdig, onvoorbereid rapport, dat officieel over ons werd uitgebracht, hebben wij allen geleden; het klonk als een bespotting van een volk, dat tot armoede is vervallen, meer nog, als een hartelooze veroordeeling om te blijven lijden zonder hope. Weinigen echter zullen beseffen, hoe dit jaar in 't bijzonder de katholieken in onze kolonie diep werden gegriefd door het indienen van het nieuwe Ontwerp-verordening tot regeling der subsidie van het Bijzonder Onderwijs. Geheel tegen de bedoeling van den wetgever, dit willen wij gaarne veronderstellen, maar objectief, was dit een onverdiende achterstelling, een beleedigende miskenning van het Katholiek Onderwijs en zou feitelijk leiden tot algeheele vernietiging van het onderwijs der arme bevolking onzer kolonie.

Pessimist! Neen, dat zijn we niet. Wij verliezen den moed niet zoo spoedig. Terug dan met die droeve herinneringen, blijmoedig het nieuwe jaar begroet, dat zooveel goeds, zooveel schoons voor ons belooft. Na zooveel stormen zal de kalme toch wel spoedig wederkeeren en zullen dagen van voorspoed en geluk voor ons aanbreken. In blijde verwachting staren wij weder naar onze jeugdige Vorstin „uit ernstige krankheid genadig hersteld“, om ons weldra te tooien met geurigen oranjebloesem; onze landvoogd is door zijn ziekte inniger met het volk verbonden geworden, en de nieuwe minister A. W. F. IDENBURG heeft door zijn kloek en mannelijk optreden ons vertrouwen in hem verdubbeld.

In het afgelopen jaar werden goede wetten ingediend, waarvan wij in dit jaar de heilzame gevolgen hopen te ondervinden; flinke bepalingen traden reeds in werking, bijv. de vrijstelling van havengelden voor schepen, die als lading steenkolen aanvoeren, hetgeen onze kolonie reeds zoo voordeelrijk is geweest. Gegronde hoop bestaat er, dat reeds werd ingezien, wat er overdrevens en misplaatst was in den al te vurigen ijver bij het indienen van ontwerpen, het intrekken van privileges, of het niet erkennen van bestaande gebruiken en wetsverklaringen. Ongetwijfeld zal in dit nieuwe jaar het toegebracht na deel worden hersteld, de rechtvaardigheid steeds samengaan met billijkheid en eerbiediging van rechtmatig bestaande gebruiken.

Het persoonlijk initiatief heeft zich krachtig geopenbaard en ontwikkeld en toont zich nog vol levenslust en werkkraft, maar verwacht dit jaar nog meer algemeene erkenning en dat met wederzijdsche toestemming, de aanklachten wegens opstand na het einde van een burgeroorlog kunnen terzijde geschoven worden, en alleen de hoofdpersonen van hunne ambten ontheven. De volksraad nam daarop een besluit in dien zin, en alzoo werd de rust weer volkomen hersteld.

Evenzoo bewilligde de Volksraad in het voorstel om eene nieuwe presidentskiezing uit te schrijven. Tegelijk werd, op aandrang van Kruger, die op dat oogenblik oppercommandant was, eene nieuwe verkiezing voor dat ambt uitgeschreven, omdat hij aan de burgers gelegenheid wilden geven om een ander te kiezen, voor het geval dat zij over hem ontevreden waren. Hij kreeg echter bij de verkiezing twee derden van alle stemmen.

In 1871, na het aftreden van president Pretorius — die daartoe genoodzaakt was geworden, omdat hij zich in den strijd over de diamantmijnen van Kimberley geschikt had naar de uitspraak van den gouverneur van Natal — werd Thomas Burgers tot zijn opvolger gekozen. Over dezen, en over de geschiedenis zijner verkiezing, schrijft Kruger: Tengevolge van het aftreden van president Pretorius, moest een nieu-

steun om ons volle, rijpe vruchten aan te bieden.

„De Curaçaosche Maatschappij“ heeft hard gewerkt in de negen maanden van haar bestaan en toonde duidelijk, dat zij uitstekend geschikt is om mede te helpen tot opheffing onzer Kolonie. Het jaar, dat nu is aangebroken zal zeer zeker nog meer den weldadigen invloed dezer vereeniging gevoelen; want in het afgelopen jaar werd meermalen ondervonden hoe moeilijk het is samen te werken voor een gemeenschappelijk doel. Zoo langzamerhand wordt ingezien, dat persoonlijke zienswijze slechts dient tot voorlichting, maar nimmer mag worden vooropgesteld en opgedrongen, als het eenige ware, wat allen volgen moeten. Wat algemeen, met meerderheid van stemmen, is goedgekeurd, moet als werkplan worden aangegeven, uitgevoerd en gesteund door allen, ook door hen, die niet vóór het plan stemden. De minderheid moet zich schikken naar de meerderheid, nadat zij gebruik heeft gemaakt van haar recht om haar meening voor te stellen en te verdedigen. Is de beslissing echter gevallen, dan moet persoonlijk gevoelen worden opgeofferd, voor het welzijn van 't algemeen. Eerst dan is volle, vruchtdragende samenwerking mogelijk, eerst dan kan deze Maatschappij blijven bestaan, bloeien en toenemen. Dit is onze vurigste wensch in dit nieuwe jaar.

Wel is het jammer, dat de hoedenindustrie weder stilstaat, maar evenals ons Bestuur een onderzoek deed of de sigarettenfabricatie weer tot bloei was te brengen, zoo vertrouwen wij, dat dit jaar de noodige stappen zullen worden gedaan om het hoeden-vlechten weer te doen herleven op Curaçao en deze nijverheid hier te bestendigen. Men zoekt goede methode, goedkoop stroo, en vele opne-

we president gekozen worden. Een groot getal burgers verzocht aan Kruger zich candidaat te laten stellen. Hij wees dit echter af en steunde met zijne partij den candidaat Robinson.

De tegen-candidaat was Thomas François Burgers. Deze had kort te voren eene rondreis door het land gemaakt en werd ook met groote meerderheid tot Staatspresident gekozen, niettegenstaande Kruger al zijne krachten had ingespannen, om Robinson te doen zegevieren.

De beëdiging van den nieuwen president geschiedde in het oude regeeringsgebouw te Pretoria.

Kruger was daarbij tegenwoordig. Nadat de president den ambtseid had afgelegd, nam Kruger het woord en sprak hem aldus aan:

„Hoogedele Heer. Ik heb mijn uiterste best gedaan om uwe verkiezing tegen te werken. Hoofdzakelijk wegens de mijns inziens verkeerde opvatting van den godsdienst. Maar nu gij door de meerderheid gekozen zijt, onderwerp ik mij als een goed republikein aan die uitspraak van het volk, in het vertrouwen, dat gij gelooviger zijt dan ik dacht, in welk geval ik u van harte zou gelukwensen.“

De president antwoordde daarop:

mers, opdat er altijd werk zij op Curaçao, waar door droogte de oogst dikwerf mislukt en door woelingen onzer naburen de handel aan 't kwijnen sloeg.

De begroting van Curaçao werd nog niet besproken in de Tweede Kamer, maar wij zijn er zeker van, dat wij veel zullen hooren, wat ons be-moedigt en vertrouwen geeft in de toekomst. De belangstelling voor Curaçao wordt grooter. Onze pers-broeders in het Moederland lezen, wat wij schrijven en staan ons dapper ter zijde; het publiek in onze kolonie toont ook meer waardeering, wij constateeren het met dankbaarheid. De pers wordt door het Bestuur erkend en heeft een plaats in de vergaderzaal der kolonie, de stukken zullen beschikbaar worden gesteld, de zaken van algemeen belang kunnen derhalve publiek worden behandeld.

Dit zijn allen teekenen van ople-ving, van nieuwe, frissche krachten, waardoor veel goeds tot stand kan worden gebracht.

Hoopvol beginnen wij daarom he-den het nieuwe jaar, onzen twintig-sten jaargang. Met blijde opgewekt-heid zullen wij ons werk voortzetten in vereeniging met onze geachte pers-broeders, die met ons kunnen en wil-len samenwerken.

Aan het Bestuur onzer kolonie, aan onze abonneenten, collega's, lezers en vrienden wenschen wij van harte

EEN ZALIG NIEUWJAAR!

KRITIEK

— OP HET —

RAPPORT VAN PROF. WENT.

VII.

Op het slot van zijn rapport resu-meert de hoogleeraar de voornaam-ste maatregelen, welke dienen geno-men om de landbouwtoestanden op onze Antillen te verbeteren. Lach niet, lezer, de hooggeleerde rapporteur noemt het eerst: VERBETERING VAN HET CORPS AMBTENAREN.

„Alleen wil ik hier nog eens de op-merking maken, dat alles afhankelijk is van goede ambtenaren, die begrip-pen, dat zij nog iets anders te doen hebben, dan bureauwerk te verrich-ten." Zondere goede ambtenaren, geen verbetering van landbouw mo-gelijk: ALLES is afhankelijk van goe-de ambtenaren." Wij hebben allen eerbied voor het corps ambtenaren, maar zulke zwaarwichtige personen, dat alles van hen afhangt, zijn zij toch niet. Regen, hebben wij noodig.

„Gij, burgers, die tegen mij ge-stemd hebt, om uws gewetens wil, gij zijt mij even lief als de anderen, die vóór mij gestemd hebben."

Verscheidene burgers traden op Kruger toe en betuigden hunne vreug-de, dat hij zoo openhartig gespro-ken had.

President Burgers was ongetwij-feld een man met een scherp ver-stand en met zeer groote gaven. Hij trachtte zoo snel mogelijk de regeering van het land te verbete-ren en handelsbetrekkingen met het buitenland aan te knopen. Het eenige, dat men tegen Burger's regeering zou kunnen aanvoeren, was, dat hij in zijne opvattingen te zeer van zijne volksgenooten verschildte. En dat was niet alleen het geval in za-ken van godsdienst, maar ook in an-dere dingen.

Daardoor kreeg hij spoedig vele te-genstanders. De reden, waardoor hij zoo goed als allen invloed verloor en hij bij de meerderheid der burgers ge-heel en al onmogelijk werd, was de ongelukkige Sekoekoeni-oorlog in het jaar 1876.

De laatste tijd van Burgers presi-dentschap is tevens het begin van den openlijken strijd met Engeland. Theophilus Shepstone kwam na den Sekoekoeni-oorlog met volmachten van de Engelsche regeering naar Pre-toria om, wegens de voor de Engel-sche bezittingen in Zuid-Afrika ge-

Professor, regen en veel regen in bepaalde maanden, minder sterk waaïenden wind, opdat de vochtige bodem niet zoo spoedig opdrooge, en het uitgestrooide zaad ontkiemen kan en vrucht dragen.

Voor dat „bureauwerk" schijnt de hoogleeraar niet veel te voelen, en dat is toch voor ambtenaren meestal het voornaamste, dit werk „hebben zij te doen." *Belangstelling* in den landbouw mag men hun warm aan-bevelen en wijzen op de groote kracht van hun voorbeeld en steun, maar het hun misduiden als tekortko-ming aan een plicht, indien zij, als ambtenaren, niet voldoende op de hoogte zijn van grondbewerking, van planten, besproeien, snoeien en be-mesting is wel wat overdraven. Van sommigen slechts kan dit ambts-halve gevorderd worden, maar dan nog niet als hoofdzaak, maar wel als iets wat wel degelijk behartigd moet worden en niet als het minst gewichtige beschouwd. Tot deze ambtenaren zouden wij den gouver-neur, en de gezaghebbers willen re-kenen, maar meer om in 't algemeen op te treden, aan districtmeesters ech-ter kunnen in 't bijzonder de belangen van den landbouw worden aanbevo-len.

Gelukkig werd dit door sommigen reeds ingezien, maar verbetering is hier zeker gewenscht. Jammer dat in Holland bij de behandeling der begroting van Curaçao niet werd overgenomen f 1000 voor kosten van opnemng en in kaart brengen van het domein; evenmin als die f 2000 voor buitengewone uitgaven van het domein.

Is het echter billijk en redelijk te zeggen: Ongelukkig ontbreekt het een aantal van de hoogere ambte-naren aan ruimte van blik, zoodat zij het belang van een ontwikkelden landbouw niet voldoende inzien." Vreemde koppeling van ideeën. Be-staat de ruimte van blik dan alleen in kennis van landbouw. Wanneer ambtenaren hun ambt goed vervul-len heeft niemand te klagen, wan-neer zij zich toeleggen om hun ambt zoo goed mogelijk te vervullen en daarenboven in verband en aanslui-ting met hun be'r'kking nog werken in belang van de kolonie moet men hen prijzen en hun verdiensten er-kennen. Dat een archivaris de ge-schiedenis bestudeert en in licht brengt, dat een postdirecteur de ta-rieven tracht te verlagen, en week in week uit zoo nauwkeurig mo-gelijk de dagen van vertrek der paketen aankondigt en bij moeilijkheden steeds zich bereid toont, die op te lossen, en het publiek ter wille zijn; dat een ambtenaar van den burger-lijken stand zelf een middel zoekt om

vaarlijke innerlijke zwakheid der Zuid-Afrikaansche republiek, stappen te doen tot annexatie van dit voor ver-dediging tegen de inboorlingen te zwakke gebied. Hij vond bij Burgers slechts zwakken tegenstand.

Shepstone verscheen meteen gevolg van 25 mannen, om, zooals hij voor-gaf, met de regeering der republiek te handelen over de Kaffer-moeilijk-heden en andere vragen. Hij sprak het duidelijk uit, dat het niet beha-len van de overwinning op Sekoe-koeni op andere Kafferstammen, ook voor die op Engelsch gebied, eene an-sporing zou zijn om ook oproer te maken.

Kruger, die de bedoelingen van Shepstone zeer goed begreep, stelde aan president Burgers den eisch, dat hij Shepstone met zijne gewapende lijfwacht niet binnen de stad zou toe-laten, tenzij onder een geleide van eveneens gewapende burger. Aan dat voorstel gaf president Burgers ech-ter geen gehoor.

Dit gebeurde in denzelfden tijd, waarin de duur van Burgers' bewind ten einde liep en eene nieuwe presi-dentsverkiezing moest volgen. Eene menigte burgers verzocht Kruger zich candidaat te laten stellen, en, of-schoon hij eerst geweigerd had, gaf hij ten slotte toch toe, om een einde te maken aan de ontevredenheid, wel-ke de burgers over zijne weigering betoond hadden. Hij stelde echter

de registratie te vereenvoudigen en de papieren tot één boekje saamge-bonden, niet zoo gemakkelijk te la-ten verloren gaan; dit alles noemen wij ruimte van blik, waardoor be-wezen wordt, dat zij, zoo mogelijk, nog wel iets anders verrichten dan het zoo gesmaaden, toch zoo tijdroo-vend en doodend „bureauwerk".

Wij kunnen niet alle voorbeelden van ijver opnoemen, *het zou ons te ver voeren*, meerdere malen reeds waren wij in de gelegenheid te wijzen op het buitengewoon optreden van den Pro-cureur, den Commandant der briga-de, het Hof van Justitie, etc. Zeker, Curaçao mag groot gaan op het corps ambtenaren, dat werkzaam is in on-ze kolonie.

De ambtenaren doen hun plicht en toonen een warm hart te bezitten voor de werkelijke belangen onzer eilanden. Maar niet alle personen gaan in dezelfde richting doch daarom is een andere richting dan de onze nog niet verkeerd. Prof. Went is niet bevoegd om over onze ambtenaren te klagen hij doet hun onrecht.

Dat langzamerhand, echter, wel wat meer gedaan mocht worden aan de vorming onzer ambtenaren, valt niet te ontkennen. Ook voor West-Indië zouden wij gaarne eenige stu-diebeurzen zien gesticht tot opleiding van ambtenaren. Begaaftde jonge-lieden uit Curaçao zouden zich in Holland nog beter kunnen voorbe-reiden en dit zal zeker hun alge-meene ontwikkeling ten goede ko-men. Maar om, voor de hoogere betrekkingen meer te letten op al-gemeene ontwikkeling in Holland ver-kregen en meer diegenen in aanmer-king te doen komen, die hun oplei-ding in Nederland hebben ontvan-gen, zooals Prof. Went voorstelt, vin-den wij onbillijk. Ook die hoogere posten moeten open blijven voor ambtenaren, die hier hun opleiding genoten, omdat dit slecht geschie-den kon door een zeer langen diensttijd, meer dan vijf jaren, zon-der bezoldiging. Sluit men hen van de hoogere posten uit, dan genie-ten zij geen schadevergoeding voor hun eerste werkjaren en zeer zeker zal het gehalte der ambtenaren er geenszins op verbeteren, vlijt en nauwgezetheid niet langer hun ken-merk wezen, omdat dit alles hun dan niet langer dienen kan om vooruit te komen en zich een positie te verschaf-fen. Die algemeene ontwikkeling is toch ook wel op andere wijze, door eigen ondervinding, studie, vacantie-reizen, etc. te verkrijgen. Maar door opleiding in Holland komt dit eerder en gemakkelijker en daarom raden wij dit ook aan.

Wat klaagt Prof. Went toch onre-delijk over de ambtenaren, dat zij

aan het verkiezingscomité de voor-waarde, dat zijne kiezers, in geval Burgers de meerderheid kreeg, zich daarin zouden schikken en den nieuw-gekozen president de verschuldigde gehoorzaamheid zouden bewijzen, op dat geene openlijke tweedracht zou ontstaan en aan de Engelschen een nieuwe beweegreden verschaffen voor hun annexatieplan.

Reeds in de eerste week, toen de stemlijsten der partijen in omloop waren—dus nog niet de officieele ver-kiezing—bleek het, dat Kruger eene sterke meerderheid had. Daarop ging hij naar President Burgers en zeide tot hem:

„President, ik beloof u de meer-derheid der burgers op uwe zijde te brengen, wanneer gij mij belooft krachtige maatregelen te nemen te-gen de annexatie en de onafhanke-lijkheid te verdedigen.

Is dat uwe bedoeling, dan moet gij dat echter ook duidelijk toonen, op dat ik de burgers met nadruk er op wijzen kan, dat de onafhankelijkheid van ons land krachtig beschut wordt. In elk ander geval zullen mijne woorden natuurlijk geen indruk maken. Ik geef u mijne hand er op, dat ik dan zal doen wat ik u heb aangeboden.

Maar eer het tot de verkiezing kwam, woei reeds de vlag van En-geland over de eenmaal vrije repu-bliek.

„slecht op de hoogte van de toestan-den waren?" Wie lette tot dusverre op landbouwtoestanden? Niet een ieder is een opmerker, slechts weini-gen hebben een open oog voor den landbouw. Dit valt ook zoo geheel en al buiten het kader der ambte-naarswereld. Waarom hen niet on-dervraagd over zaken, waarvan zij op de hoogte moesten zijn? Is het wel waar, dat de rapporteur veel met de ambtenaren heeft gesproken?

Over Sint Martin handelend schrijft de hoogleeraar: (Ik) ben gaan twij-felen aan deze opgaven (der gevallen regens) daar ik ook in andere opzich-ten geen zeer hoogen dunk gekre-gen van sommige ambtenaren op St. Martin. Maar dan acht de professor die „sommige" ambtenaren ten on-rechte minder, want de regenval wordt op St. Martin niet opgeno-men door gouvernements ambtena-ren maar door de directeurs der „Zoutmaatschappij." En omdat beide oordeelvellingen op valsche gronden steunen, zijn zij ook beide valsch en zonder grond.

Wie zorgt er voor de wegen op St. Martin die „in het Nederlandsche deel beter" zijn dan in het Fransch gedeel-te. Hierover staat toch ook een ambtenaar? Hoe kan nu Philips-burg een „vrij netten", hoe kan „in 't algemeen alles in onze kolonie een beteren indruk maken" dan het Fran-sche geleidelijke, als het bestuur niet deugt, zoodat men „geen zeer hoo-gen dunk van sommige ambtenaren" krijgt? Een ongeregelde kolonie maakt geen „vrij netten indruk", in-dien „in 't algemeen alles in de kolo-nie een goeden indruk maakt, is dit een bewijs, dat de ambtenaren daar hun plicht doen.

Resumeerende, zoo kunnen wij be-sluiten, schijnt het ons toe, dat het zeer wenschelijk is, indien ambtena-ren de meer algemeene belangen van een kolonie, waarin zij werkzaam zijn, behartigen en met alle kracht voor-staan. Zij behooren tot de voor-naamste burgers onzer maatschap-pij en kunnen daarom zeer veel in-vloed laten gelden. Wij verklaren echter, dat zij niet te kort schiet-ten aan hun plicht indien zij in 't al-gemeen van den landbouw niet op de hoogte zijn. Op bijzondere punten werd wel degelijk de aandacht geves-tigd door de vorige gouverneurs. In *De Vrijmoedige*, 27de jaargang, N°. 33, schrijft de heer J. H. B. G.: Het Hol-landsch gouvernement (deed) zelf vroeger aan de cultuur van aloë en nopal..... aan hem (gouverneur VAN RADERS) heeft dit eiland den invoer te danken van de aloë en nopal-cultuur en ook dien van Paragras en merinos-schapen..... Ook de gouver-neur VAN DEN BRANDHOF heeft het zijne bijgedragen, om den landbouw aan te moedigen door het doen be-planten van gouvernements-terrei-nen met dividivi en cachoe." Wi willen om volledig te zijn, hier nog aan toevoegen, dat onder het bestuur van Mr. BARGE het eerste contract werd geteekend met den heer S. C. HENRIQUEZ, waardoor het mogelijk werd in onze kolonie met de sisalkul-tuur te beginnen.

Wat de hooge ambtenaren betreft, wijzen wij alleen op het feit, dat de verschillende vereenigingen, welke hier bestaan om de belangen onzer kolonie te bevorderen, juist hun steun vinden bij de tegenwoordige ambte-naren. Zonder hen zou het onmo-gelijk zijn geweest „De Curaçoesche Maatschappij" hier en op de eilanden op te richten. Nu in het Moederland, in Oost- en West-Indië de belang-stelling voor den landbouw grooter wordt, zijn ook onze ambtenaren niet achtergebleven. Waarom hun dan verwijten doen van gebrek aan ruim-te van blik.

Prof. Went zegt: Het schijnt mij toe, dat het wenschelijk is, in het ver-volg voor de hoogere ambtenaren een keuze te doen tusschen diegenen, die een opleiding in Europa genoten hebben. Daarbij zou wellicht groote voordeel verkregen kunnen worden van de ervaring, die de ambtenaren in onze Oost-Indische koloniën hebben opgedaan; zeker zullen deze in West-Indië voor andere toestanden komen

te staan, maar zij hebben in Oost-Indië leeren besturen en zullen dus bijv. als gezaghebber op een van de eilanden van groot nut kunnen zijn. Het schijnt mij toe, een groote fout te zijn in de inrichting van het Bestuur onzer West-Indische koloniën, dat de ambtenaren daar in het algemeen hun geheele loopbaan doormaken. Zij blijven daardoor steeds in een klein kringetje, doen weinig nieuwe ervaring meer op en de bekwaamsten zullen liever in Nederland blijven of naar Oost-Indië gaan, waar zij groter kansen hebben vooruit te komen. Bij detachering van ambtenaren, hetzij uit Nederland of uit Indië, zou dit bezwaar voor een groot deel opgeheven zijn. Voor gezaghebber zouden bijv. controleurs uit Indië kunnen worden aangewezen....."

De aanhaling was lang, maar is te mooi om ze verkort weer te geven.

Volgens Prof. Went kunnen ambtenaren, die hier hun opleiding genoten, zich zoozeer bekwaamen, dat zij in staat zijn met succes te solliciteeren, en in Nederland of Oost-Indië promotie te maken. „De bekwaamsten zullen liever in Nederland blijven (wanneer zij met de vacantie daarheen trekken) of naar Oost-Indië gaan.....” Zoo erg min schijnt de opleiding der ambtenaren op Curaçao zelf derhalve nog niet te wezen, indien zij zich durven meten, met die in Holland zijn gevormd, terwijl zij nog kans van slagen hebben en kunnen boven hen den voorrang behandelen.

En redelijkerwijze zullen ook hier juist die „bekwaamsten” slechts in aanmerking komen voor de hooge ambten.

Prof. Went heeft zijn opdracht aanvaard onder voorbehoud „dat (hij) financiële quaesties niet zou hebben te beoordeelen, omdat (hij) daaromtrent te weinig op de hoogte was.” En toch oordeelt hij daarover en brengt hij Holland daardoor in groote geldverlegenheid.

De traktementen onzer ambtenaren zijn in vergelijking met andere kolonies bijzonder laag. Hollandsche of Oost-Indische ambtenaren zullen daarmede niet tevreden zijn en veel meer eischen. Wij zullen dit teere punt niet verder aanraken; 't is misschien al duidelijk genoeg aangegeven, dat Prof. Went hoogst onvoorzichtig handelde door zoo minachtend te spreken over ambtenaren, die zwaar werk leveren voor een armmoedig traktementje.

Maar de controleurs uit Indië moeten toch nog even worden behandeld. Zulk een voorstel getuigt van professorale ruïnte van blik.

Wij lezen in de Oost-Indische begroting van 1902, Hoofdstuk II, *Uitgaven in Ned. Indië*, Afdeling III (Departement van Financiën.)

N°. 26 a. Exploitatie van het opium-middel in eigen beheer.

Uitgaven voor en in het regiegebied.

Inkomsten van zeven

controleurs..... f50,000

Reiskosten dier con-

troleurs..... 16,800

In- en uitvoerrechten en accijnzen.

1 Controleur á f 10,800

1 „ „ 9,600

1 „ „ 8,400

1 „ „ 7,200

Afdeling IV (Departement van Binnenl. bestuur.)

N°. 36 a. Controleurs bij het binnenslandsch bestuur.

121 Controleurs á f 8,600

Afdeling V. (Departement van Onderw., Eered. en Nijverh.)

N°. 67 a. Traktementen van de administrateurs enz. bij de tinnijnen op Banka, alsmede enz.

3 Controleurs (fung. administrateurs) á f 4.800

De gezaghebbers van Bonaire en Aruba beginnen met een traktement van f 3000 en kunnen het tot f 4000 brengen. Op Saba geniet de gezaghebber f 2,400, op Sint Eustatius f 3000, op St. Martin begint hij met f 4000 heeft na 2 jaar f 500 verhooging na nog 2 jaren den lande ge-

diend te hebben, nogmaals een zelfde verhooging. Om echter volgens dit hoogste traktement f 5000 gepensioneerd te worden, moet hij na deze 4 jaren nog twee jaar in zijn betrekking blijven.

Die controleurs zullen dus wel in Indië blijven, „waar zij groter kansen hebben vooruit te komen.”

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Kerkelijke berichten.

Op Kerstdag werd in de parochiekerk van Santa Maria een fraai beed onthuld van den H. Dominikus. De uitdrukking van 't gelaat is zeer treffend en de polychromie van 't kleed kostbaar. De edele geven wenschte onbekend te blijven, de dankbaarheid van den pastoor en zijn parochianen zal er echter niet minder om wezen.

Officieele berichten.

Bij Koninklijk Besluit is aan Mevrouw REBECCA C. HENRIQUEZ en de Heeren J. H. J. HAMELBERG en H. J. C. HENRIQUEZ vergunning verleend tot aaneming respectievelijk van de orde teekens der 4te en 3de klasse van het Borstbeeld van den Bevrijder en de eere medaille voor Openbaar Onderwijs van Venezuela, hun door den President van de Vereenigde Staten van Venezuela geschonken.

Bij Gouvernements-beschikking, is:

- 1°. de Heer J. J. Muis, wonende te 's-Gravenhage, benoemd tot leeraar bij de Protestantse Gemeente op het eiland Bonaire.
- 2°. in de plaats van den Heer J. J. PIETERSZ, die verhinderd werd de hem gedane opdracht van lid der commissie van schatting der grondeigendommen voor de jaren 1903—1905 te aanvaarden, tot lid van die commissie benoemd de Heer R. J. HOYER.
- 3°. de Heer J. H. P. SCHRILLS, kwekeling alhier, met ingang van den 1sten Januari 1903, benoemd tot onderwijzer 3de klasse op Aruba.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Ray H. Mc. Adams, Simon Cedeño, D. M. E. Cummings (2), Francisco J. Delgado, Arnett Hartman c/o Antonia Hartman, J. H. M. Ellis, Capt. Geo. H. Irving, J. Loob, C. W. Kilgus, Felisia La Croes, Simon Cedeño Mann, Morsio Fos, Rosita Reiter, Antonio L. Sotillo G., Ramon Vazquez.

Aangeteekende stukken:

Commanding Officer U. SS. „Marieta,” Juan Mató, G. A. Pinedo P. (4),

Bekendmaking.

De Commissie van Schatting der Grondeigendommen op dit eiland zal op a. s. Woensdag den 7^{den} dezer, des morgens te 10 ure een aanvang maken met hare werkzaamheden in de Willemstad.

De taalquaestie op Curaçao.

Onder dezen titel publiceert *De Vrijmoedige* een artikel opgenomen in het tweede blad van het *Dagblad van Zuid-Holland en 's Gravenhage*, dd. 14/15 Sept. II.

Gebrek aan plaats verhindert ons daar heden op te antwoorden, maar wij zijn *De Vrijmoedige* dankbaar dit schrijven van „Een vriend van Curaçao” ook hier bekend te hebben gemaakt.

Kalenders.

Van de heeren HELMUND EN Co, en J. S. D. JESURUN mochten wij fraaie kalenders ontvangen voor het nieuwe jaar 1903. Wij bedanken voor de beleefde toezending en wenschen van harte, dat de Maatschappij *Northern*, verzekering tegen brand en op het leven, en de Verzekeringsmaatschappij *Palatine* groeien en bloeien mogen.

K. W. I. M.

Ook brengen wij onze dank voor den ontvangen dagwijzer der hollandsche booten. Een gelukkig idee van LA CRUZ was het om te vragen of de *Oranje Nassau*, welke niet meer op de lijst voorkomt en dus over is, niet gebruikt kon worden voor interkoloniaal vaartuig. De noodige reparaties zullen zoo hoog niet loopen en men zou deze hollandsche maatschappij een nieuwe uitbreiding van haar dienst kunnen verzoeken.

Gevalen regen.

Gedurende 1902 viel in 't geheel 329,4 m.m. regen. Bijzonder weinig derhalve en dit nog verdeeld over alle maanden van 't jaar. In alle maanden is er eenige regen gevallen, maar in geen enkele veel. En dit is het juist wat Curaçao vooral noodig heeft, veel regen in de plantmaanden. De oogst is mislukt, zelfs het veevoeder ontbreekt bijna geheel.

Vorstelijk bezoek.

Naar men zegt bevindt zich onder de cadetten van het duitsche schoolschip *Charlotte* ook Hertog Paul, Friedrich, Karl, Alexander, Michael, Hugo van Mecklenburg-Schwerin den 12de Mei 1882 te Schwerin geboren; hij behoort tot de katholieke tak dezer familie, waarvan ook Z. K. Hoogheid Hertog Hendrik, Prins der Nederlanden afstamt. Op Nieuwjaarsdag kwam deze Hertog persoonlijk vragen aan de Overzijde en op Pietermaai, hoe laat de H. Mis was en op welken dag de cadetten hun andere godsdienstplichten konden vervullen.

„De Curacaosche Courant.”

Het was een ware voldoening gisteren in genoemd blad de volgende beoordeeling van Prof. Went te lezen „vooral als men bedenkt dat het rapport aan eenzijdigheid en onjuiste beoordeelingen mank gaat, en geen middelen aan de hand geeft om in den bestaanden stand van zaken werkelijke verbeteringen aan te brengen.”

Oprechten dank ook voor de waardeerende woorden aan ons adres. Wij hopen werkelijk door onze opbouwende kritiek eenig nut te hebben gesticht.

Havennieuws.

Zaterdag vertrok de amerikaansche *Cincinnati*, Maandag kwam de duitsche *Gazelle* hier binnen en vertrok de *Panther* Dinsdag de amerikaansche *Marietta* en het duitsche schoolschip *Charlotte*, Woensdag de *Palke*, terwijl de *Stosch* onze haven verliet, Vrijdag gevolgd door de *Gazelle*.

Nieuwe wet.

Behalve de verlaging van brievenport trad met 1 Januari nog een andere goede wet in werking n.m. de gewijzigde belasting op grondeigendommen. De belasting op Hypotheken is nu vervallen. In N°. 976 van ons blad hebben wij deze wet uitvoerig besproken, maar willen nogmaals art. 4 in herinnering brengen, omdat dit eenigszins gewijzigd werd. Nu staat er:

De interessen, bedongen bij de hypotheekaire geldleeningen, aangegaan vóór het in werking treden dezer verordening worden, indien en voor zoover het tijdvak waarover zij loopen valt na de inwerkingtreding dezer verordening en niet bij de hypotheekakte bedongen is, dat de hypotheekbelasting door den schuldenaar moet worden betaald, van rechtswege verminderd met één percent.”

De woorden: en niet bij de hypotheekakte bedongen is, dat de hypotheekbelasting door den schuldenaar moet worden betaald, zijn er aan toegevoegd. Weggelaten werd: De schuldenaren, die desniettemin, de bij die geldleeningen bedongen interessen ten volle betalen, hebben uit dien hoofde eisch tot terugverdering.”

Deze wijziging is voor het publiek van te groot belang, dan dat wij ze onvermeld konden laten, immers wordt daardoor gelegenheid geopend om de nieuwe wet weder grootendeels buiten werking te stellen 't Is Jammer!

De Blokkade.

Aan *El Imparcial* danken wij het bericht, dat de blokkade van *La Vela* en *Tucacas* opgedragen werd aan de italiaansche schepen, maar officieel is dit nog niet bevestigd. De laatst aangekomen kabelgrammen doen vermoeden, dat het geschil der Mogendheden met Venezuela aan het Hof van arbitrage in Den Haag zal worden onderworpen, echter onder bijzondere voorwaarden, o. a. dat de blokkade niet worde onderbroken en Duitschlands eisch van 1,700,000 dollar, als vaststaande schuld aan verschuldigde interesten van het kapitaal, dat diende voor het aanleggen der spoorwegen, niet aan het Hof zou worden onderworpen.

De gevolgen der blokkade worden in de kustplaatsen al terdege gevoeld. De brieven voor Venezuela worden niet meer verzonden maar blijven hier liggen.

Uit de hollandsche couranten lezen wij nu, wat ook door Dr. J.; L. ANDARA in zijn verweerschrift, opgenomen door *El Imparcial*, wordt bevestigd dat de laatste aanleiding tot het zenden der oorlogsschepen was, dat bij de blokkade van de venezolaansche havens door Venezuela zelf tegen de revolutiepartij, door deze schepen veel onrecht werd gepleegd en zeeroverij den handel bemoeilijkte.

Bonaire.

Verleden week, vrijdagavond, is er in „den tera” een ernstig ongeluk gebeurd. 3 kinderen, een van 8, een van 4, en een van 12 jaren waren aan 't spelen in een kuil, waaruit men klei haalt om wegen en huizen te repareeren, toen plotseling een laag klei en steenen naar beneden vielen en de 2 jongste werden er onder bedolven. Levenloos zijn zij er onder uit gehaald, een met gespleten hoofd, de ander met gebroken been.

—Vrijdag- op Zaterdagnacht is aan de Playa een huis afgebrand met alles water in bewaard werd; menschenlevens zijn niet te betreuren.

—De Gezaghebber heeft weder f5000 gezonden naar Curaçao als surplus in kas, wat met de f4000 in September verzonden een totaal maakt van f9000 batig saldo. Ik geloof, dat men tevreden kan zijn over Bonaire en dat het wel een betere behandeling waard is, dan de stiefmoederlijke, waarmede het tot nog toe wordt behandeld.

In het geen stiefmoederlijke behandeling, als men weet, dat alleen Bonaire nog 7%, zegge zeven % invoerrechten moet betalen, behalve de 3% welke op Curaçao worden geheven.

O, zal men antwoorden, maar Bonaire betaalt ook geen belasting. Zie daar juist, wat ons onbillijk toeschijnt, dat de arme man de belasting moet betalen voor degenen, die eigendommen hebben. Moge het Gouvernement op Bonaire spoedig belasting invoeren gelijk elders, maar de 7% invoerrechten afschaffen.

Niettegenstaande Bonaire zoo'n prachtige som oplevert aan invoerrechten en accijnzen, kan men in Holland toch niet van zich verkrijgen om ± f300 toe te staan tot straatverlichting van de hoofdplaats op dit eiland, zoodat met 1sten Januari de zeven lantarens weer zijn weggenomen en wij stiefmoederlijk des avonds naar de maan worden gezonden.

Ingezonden Mededeelingen.

EMULSION DE SCOTT.

DOBLE MANIFESTACIÓN.—Y dos veces respetable es la siguiente firma por los Dres. José L. Cardozo y José Henrique Cardozo, de Caracas:

„Hace mucho tiempo que en nuestra práctica profesional venimos usando la preparación con el nombre de Emulsión de Scott, y en obsequio de verdad tenemos el gusto de confesar que siempre hemos quedado satisfechos de los buenos resultados con su aplicación, sobre todo como un gran vigorizador de los niños.”

Buitenland.

Rome.—De Pius-Bond te Rome heeft besloten den dag van 's Pausen zilveren jubilé, 2 Maart a. s., o. a. te vieren door een algemeene, buitengewone illuminatie der Eeuwige Stad.

Frankrijk.—In de Kamer diende minister Combes de voorstellen in betreffende aanvragen tot erkenning van Congregaties. De voorstellen werden naar een commissie verwezen.

De Regeering, zei Combes, is niet voornemens aan de Kamer erkenning te vragen van Congregaties, die lager onderwijs geven; zij kan niet toestaan dat iemand op dit terrein in haar rechten treedt. Zij meent, dat geestelijke vereenigingen niet geschikt zijn om lager onderwijs te geven, overeenkomstig de behoeften eener moderne maatschappij.

Zij zal evenmin de aanvragen steunen van predikende orden of missionarissen, die hun bediening uitoefenen in Frankrijk zelf, omdat zij op het gebied komen der seculiere geestelijkheid. Wel zal zij de aanvragen steunen der contemplatieve (bespiegelende) orden, met uitzondering echter van de Karthuizers, omdat deze — hoewel tot een contemplatieve orde behoorende — zich bezig houden met een industrieel bedrijf.

— De ministerraad heeft besloten aan slechts vijf mannen-congregaties autorisatie te verlenen. Een en zestig aanvragen tot autorisatie van mannen-congregaties waren ingekomen. De vijf congregaties zijn: De Broeders van den H. Joannes de Deo, de Cisterciëncers-Trappisten, de Cisterciëncers van het eiland Lerins, een onderafdeeling, de Witte Paters van Algerië en de Afrikaansche missiën van Lyon.

— De bisschoppen, die het bekende manifest ter gunste der kloosterlingen geteekend hebben, dat de Raad van State strijdig met het Concordaat oordeelde, zullen door de regeering niet getroffen worden met het inhouden van hun traktement, zooals vermoed werd; alleen op de twee prelaten, die het initiatief tot het manifest genomen hebben, zal de toorn van Combes neerkomen. Deze zullen „gestraft” worden met het inhouden van hun traktement, alsmede ook twee of drie andere bisschoppen, die op het schrijven van Combes, om zich te verdedigen, niet hebben geantwoord. Deze bisschoppen zijn die van Orleans, Besançon, Amiens, Séz en Nice.

— Over deze resultaten der Kamerzitting van dit najaar wordt een vonnis geveld door een rechter, wien men geen antipathie tegen deze regeering kan verwijten: den Parijischen correspondent der liberale *Nieuwe Courant*.

En toch een vonnis, dat raak is: Es ist bestimmt, in den raad, voorgezeten door den heer Combes, dat de Kamer den 6en December a. s. zal uiteengaan. In de herfst of zoogenaamde „buitengewone” zitting zal dus dit jaar al zeer weinig buitengewoons of den laide nuttigs voorgevallen zijn. Het onderzoek der geloofsbriefen, de interpellatiën en het verkiezen der verschillende commissiën hebben nagenoeg alle vergaderingen in beslag genomen. Tot het bespreken van wetsontwerpen, die de lotsverbetering der volksklasse beoogen, is geen tijd overgebleven.....

De onmacht waarvan het Parlement blijk geeft, is van ernstigen aard, doch om andere reden, dan dat zij de mindere voldaanheid van een kiezer — en zelfs van het gansche kiezerskorps — tengevolge heeft. Zij toont duidelijk aan, dat de vorming de partijen in de Kamer abnormal is en aan den wetgevenden arbeid in den weg staat. Wat men in den laatsten tijd onder „hoofdpartijen” heeft begrepen, is inderdaad niets anders geweest dan de groepeerings van verschillende, soms zeer uiteenlopende fracties, die zich voor een oogenblik hebben vereenigd met het — in den grond der zaak zeer onpolitiek — doel om een wrok, die gemeenschappelijk was, te koelen, of een stokpaard te berijden, dat van

geheel iets anders het zinnebeeld was dan van het heil des lands. Van samenwerking tot weldadigen arbeid op sociaal gebied was in de jaren, die het dichtst bij ons liggen; al zeer weinig sprake.”

Het is duidelijk!

Engeland.—Grooten indruk maakt in Engeland het boek van miss Hobhouse over den oorlog. Het heet: „Waar de oorlog het zwaarst viel,” d. i. in de kampen, en op de vrouwen en kinderen vooral. Niet alleen echter op de vrouwen en kinderen — zegt de schrijfster — in de kampen zijn meer volwassen Boeren omgekomen dan in het veld. Deze oorlog tegen non-combattanten is inderdaad barbaarsch gevoerd.

De schrijfster bewijst, dat in het laatste gedeelte van den oorlog het verbranden van hoeven en het vernielen van allen kost met groote strengheid doorging, terwijl men vrouwen en kinderen, die nog in het veld waren, weigerde in de kampen op te nemen. Daar stonden zij, geheel onvoldoende gekleed, zonder eenig voedsel — wat de Boeren hun 's nachts wisten te brengen, werd door Kaffercommando's, bepaaldelijk daarmede belast, hun aanstonds weer ontnomen — en blootgesteld aan de ergste behandeling van de zijde der Kafferbenden. Bij het sluiten van den vrede waren er zoo in Transvaal nog een 10.000.

Amerika.—De onderhandelingen der Commissie van arbitrage over de werstaking der kolenmijnwerkers in de Vereenigde Staten werden onlangs plotseling afgebroken, door dat Mitchell, de gevolmachtigde der werkstakers, particuliere onderhandelingen ging aanknopen met de besturen der kolentrust.

Dit zou Morgan's werk zijn geweest. Hij is een fel tegenstander van de commissie van arbitrage; en wel voornamelijk omdat hij vreest, dat het onderzoek der commissie trustgeheimen en onwettige handelingen aan den dag zal brengen. De kleine onafhankelijke mijnwerkers hadden er op aangedrongen, dat de boeken en de geheele administratie der maatschappijen aan de commissie zouden worden voorgelegd. Pierpont Morgan ging daarom liever met Mitchell onderhandelen, maar deze onderhandelingen werden afgebroken, toen het bleek, dat de commissie van arbitrage toch haar onderzoek zou voorzetten.

Uit New-York wordt nog aan het „Tageblatt” gemeld, dat de trust alle pogingen in het werk stelt om Mitchell te bewegen afstand te doen van het kruisverhoor voor de commissie van arbitrage, dat tot het ontsluieren van verschillende trustgeheimen moet leiden.

— Een Kathedraal.—Te New-York, welke stad 3,000,000 inwoners telt, waarvan 1,200,000 R.K. zijn, wil men een Katholieke kathedraal, stichten, die 70,000 menschen kan bevatten, dus 20,000 meer dan de St. Pieter te Rome. Ze wordt gebouwd naar de beroemde moskee Aya Sophia te Constantinopel. Natuurlijk heeft zij veel reusachtiger afmetingen. Hoewel de Amerikanen mannen van zaken zijn en dus weinig geld voor iets anders over hebben, hoopt men toch door milde bijdragen deze buitengewone schepping te voltooien. Voorloopig begint de bouw van de romp voor eene som van f3625000.

Om een idee te geven, hoe deze kathedraal geornamenteerd zal worden, kan dienen, dat men rekent, voor de nabootsing eener Byzantijnsche moziek van de Aya Sophia, voor eenige vierkante meters, de som van f 250.000 te moeten betalen.

De nieuwe kathedraal zal den naam dragen van New Saint Sophia en zijn domtoren zal meer dan 100 meter worden. Volgens *Harper's Weekly* zal het worden een der wonderwerken van de Nieuwe Wereld.

Aan al mijn vrienden op Curaçao wenschik van harte een „Zalig Nieuwjaar” toe.

Mr. THEOD. I. A. NUYENS.

TIJDTAFEL

van de stoomschepen der „Red D Line” tusschen
NEW-YORK,
PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1902.	Zulia	Caracas	March.	Philad.	Zulia	Caracas
Vertrekt van NEW-YORK.....	Nov. 8	Nov. 15	Nov. 22	Nov. 29	Dec. 6	Dec. 13
Komt aan te SAN JUAN.....		20		Dec. 4		18
Vertrekt van „.....		21		5		19
Doet CURAÇAO aan.....		23		7		21
Komt aan te LA GUAIRA.....	15	24	29	7	18	22
Vertrekt van „.....	16	26	30	10	14	24
Komt aan te PTO. CABELLO.....		27		11		25
Vertrekt van „.....		28		12		26
Komt aan te CURAÇAO.....	17	29	Dec. 1	13	15	27
Vertrekt van „.....	24	30	8	14	22	28
Doet LA GUAIRA aan.....		Dec. 1		15		29
„ SAN JUAN „.....		3		17		31
„ PONCE „.....	26		10		24	
Komt aan te NEW-YORK.....	Dec. 2	8	16	22	30	Jan. 5

Dienst tusschen Curaçao en Maracaibo.

	Zulia	Merida	March.	Merida	Zulia	Merida
Vertrekt van CURAÇAO.....	Nov. 17	Nov. 24	Dec. 1	Dec. 8	Dec. 15	Dec. 22
Komt aan te MARACAIBO.....	17	25	2	9	16	23
Vertrekt van „.....	22	28	6	12	20	26
Komt aan te CURAÇAO.....	23	29	7	13	21	27

Advertentien.

TE KOOP

Een paard en een rijtuig, nog maar kort gebruikt.

Adres en prijs te vragen aan het bureau van dit blad.

M. PACH & Co.

DEVENTER. (Hoofdkantoor.)

AMSTERDAM, Vijzelstr. 61

HAMBURG.

GOUD- en POLITOERLIJSTENFABRIEK.

SPIEGELFABRIEK.

Kunsthaniel: ETSEN, GRAVURES.

Album met teekeningen en modellen gratis en franco.

Levering franco
boord Amsterdam
of Rotterdam.

LECTUUR.

Met primo Februari e. k. begint de 37ste jaargang van de „Katholieke Illustratie.”

Zij, die er op wenschen te abonneeren, kunnen zich wenden tot den ondergeteekende van af primo Januari 1903.

Tevens worden zij, welke dit zoo interessant tijdschrift rechtstreeks voor hunne eigene rekening ontvangen, vriendelijk verzocht hunne verdere bestelling door middel van den agent te doen. De intekening wordt er niet duurder om, de bestelling en betaling gemakkelijker.

Intekening per jaar f 5,25, MET VOORUITBETALING.

Met de boot van 15 Januari e. k. worden verwacht het prospectus van den nieuwen jaargang en proefnummers, welke gratis zullen worden verstrekt.

Met beleefde aanbeveling,

De Agent,

ALFREDO F. SINTIAGO.

HEUGLIJK NIEUWS!!

Prachtig! Prachtig!! Prachtig!!

is de ruime collectie Holland-sche sigaren door DE LANNOY & Co., BOTICA CENTRAL, met de laatste boot ontvangen.

Bijzondere aanbeveling verdienen de volgende merken:

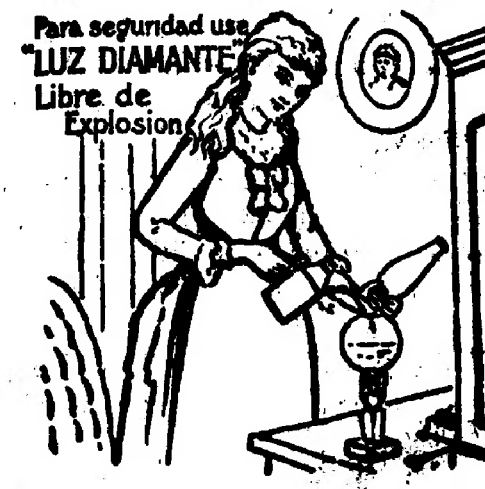
Justillo Odalisco For Luck
First Class Richard Steel
Flor de México Violeta
Marca Preferida, enz. enz. enz.

Fotografia Soubllette.

Este muy conocido Taller ofrece de nuevo sus trabajos á sus numerosos clientes, acaba de recibir máquinas de las últimas invenciones y tiene constantemente de venta aparatos é ingredientes frescos para el arte fotográfico.

HORAS DE TRABAJO:

De 8 A. M.—4 P. M.

LONGMAN & MARTINEZ

NEW YORK, U. S. A.

De Venta Por Las Ferreterías y Almacenes de Viveres.